

સુવર્ણ-હાર-માળા ❀❀

અથવા

હીરાનો હાર. ❀❀

— સુવર્ણ-“મનહર” —

શાંત મુનિલાલ મંગલલાલ બુકસેલર.
સીમડાચોક સુરત.

આવૃત્તિ
લી
પ્રત
૧૦૦૦

રાખ
૧૯૭૬
સને
૧૯૨૦

જાણી પ્રગિદ્ધ નહીં.

શાંત મંગળદાસ લલ્લુભાઈ બુકસેલર.
સીમડાચોક-સુરત.

સુરત ચક્રાના પુલપર યાત્રી પાસે આવેલા “શંકર”
પ્રી. પ્રેસમાં નાગવળગરાવ લખાવળગરાવ નીકળે જાયું.

કીમત ચાર આના.

૧૮૦૫

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ સંગ્રહ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૮૦૫ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૩૫૯૧-૨૧૨૫૫૫૫

વિષય ૨૧-૧-૨૦૧૨

સુવર્ણ-હાર-માળા ❀

અથવા

હીરાનો હાર.

સુરદાસ—

અરે રંગ જે લાગ્યો તે લાગ્યો, શિદ સોવે ફરી જે જાગ્યો...ટેક.
હંસોની ગતી હંસો જાણે, કાગ ન કોઈ પીછાણે.
ધાવ રહિત ધાયલની ગતીને જગમાં ક્યાંથી જાણે...અરે.
દરદી વીણુ દરદીની દશાને લક્ષે કોઈ ના લાવે,
સુર ભજનનો રંગ ના ઉતરે, અમિત ઉપાધી આવ્યે...અરે.

ઉદયભાણુ—

અલખેલા લટકાળા વ્હાલા, પ્રીતમ કાકેર મારે મન વશીયા,
રસથેલા રીસાળા ખેડા. દેહના દેવળ માંડી રંગ રસીયા.
પ્રિતી પંચામૃતે પાતળીઅ પખાળું, વચનને વૃલડે વધાવું,
દેહના હીંચોળે હણુ હણુ હીંચોળું, હોસે હસીને હસાવું.
જૂંગાર સજ સજવું લાવે, ભોજનની યાળ ધરાવું,
હઠવું કચુંબર રીશવું રાષ્ટવું, ચામડાઇ ચરણી વહેમ શાક રાષ્ટવું.
ખરશી પેંડાને મહેસુર પ્રેમ ભાવનાં, ધારી કચોરી પુરી, શુદ્ધ સ્નેહ વાસના,
ભાવના ભુખ્યા ઉડ્યા, દેવલ દે વાસના, પેંડા પરસાદમાં વહેવું છું.

ઉલ્લાસના—અલખેલા.

સત્યનારાયણ—

કહું આપવિતી કર્મ કયા દુઃખચારી, કાળજીનું નાંખતી સંહારી...કહું.
આ નગર સાધુ શેઠની, જહુ લાડકી દીકરી હતી;
ખાતા બગાસુ દાસીઓ, કંઈ લાખ મેહાજર થતી...કહું.
ઝોતી હીરા પ્હેરી ચણુ, ધરણી પરે ના રાખતી,
તે આજ દુકડા કાળ તમ ધર આવિ છે, લીખ માંગતી...કહું.
પતિને પિતાજી લેઈને, વ્હાણું વિદેસે અંચાર્યા,
ચોરાઈ ગઈ લક્ષ્મી અને, આગે રખડતા છે કર્યા...કહું.
ચડતી અને પડતી પ્રભુ, ચિરકાળ કોની નવ રાખશે;
લીખારી પંખમાં છુપ થઈ, છુપ થઈ ભીખ માંગશે...કહું.

કેશર કેશરી—

અરે દુનિયામાં પ્રેમી ક્યાં, બધે મતલબની ચારી છે...અરે.

બીચારા કોઈક સાચા પ્રેમી, તેની તો ખુવારી છે...અરે.

સાખી { પોપટ જેમ પહંતતો અચરે અચરે રામ;
સુરખ જન તેમજ બકે, પ્રેમ પ્રેમનું નામ.

ક્યાં છે સાચો પ્રેમી હા, ક્યાં તે સાચી પ્યારી છે. અરે.

સાખી { પ્રેમી પ્યારી કરી મરે, પ્યારી કરે મીઠજ;
પ્યારી પિયુ પિયુ કરી મરે, પ્યારા રંડી બાજ.

ગયો સાચાનો વખત હા, દગલબાજની વારી છે. અરે.

પુંડળીક—

અધિક સુખ આથી બીજું શું મનાય,

પ્યારી મારી બુલબુલનું બચ્ચું ગણાય...અધિક.

પુરા લશે પુન્ય પરમવે કીધાં; બાર્યા સુશીલા તો સદ્બાગ્ય સિંધાં,

ધરવાળીના ગુણ ગાય, મામ બધું ધરવાળીના ગુણ ગાય...પ્યારી.

કાગડાની કોટે મોતીની માળા, રૂપાળી રાધા ને શ્રીકૃષ્ણકાળા,

પત્નિથી પતી પૂજાય—મીઠાં ભેગાં ખાટાં બોરો ખાળી જાય...પ્યારી.

સતિ દ્રૌપદી—

અરજ સ્વીકારો સ્નેહી શામળીયા, સ્હાય થજો શ્રીસુરારીરે.

રાજ સભામાં રાજ સિંધાર્યા, વચન વડીલનું પાળી રે.

કેમ થશે કંઈ એન પટે ના, વ્યાકુળ થઈ મતિ મારી રે,

કપટી કુટીલ છે કૌરવ રાજ—સ્વામી સત્યાચારીરે.—

દાવ ખેતતા હે દીન બંધુ! રાખજો લાજ લમારીરે. અરજ.

મોહિનીચંદ્ર—

અરે હું મસ્તાન પ્રેમની, મને કોઈ ન છેડારે.—મને.

લાચાર હું મિચારી છું શીદ લ્યો છો કોડારે.

જીવનનીથી દીવાની છું મારો છોડો છોડારે છેલા—મા.

પ્રાણ દાન છે પ્રિતમાં પુછી કરજો પ્રીત,

પ્રાણ દાન તો સ્હેલ છે, કહણ પ્રીતની રીત,

આધાર તું કિસ્તાર મારો પાર બેડારે.—અરે.

સરોજની—

આ મન ઉપવનના માળી, લ્યો સુમનની માળા સ્વીકારી.

માળા કરમાળા ધારી, મારી કીધી ઉપકારી,

નવ પદ્મવ આ તન વેલી. મમ હૃદય સંગ વળગેલી;

પ્રિતિ પીયુષથી નવલ ખિલેલી, લેજો સ્નેહે સંભાળી—આ.

કસવધ—

અમને પાવન કરવાને, દીલનાં દુખડા હરવાને

શાન્તિ જળ મન ભરવાને.—યોગી આવજો

મામા રાખી મહારાજ યોગ-દર્શન દેવાને કાજ.—યો

ચરણ કમળ નિશ્ચિન મુજ મંદિર, ધરવાને.

કમળ વદનથી મનહર મધુર, વચન ઉચરવાને,

શાન્તિ જળ મન ભરવાને. યોગી આવજો.

મહાવેતા કાદમ્બરી—(મિત્ર-ધર્મ)

અત્યુત્તમ પદ મિત્ર તણું આ સંસારે સમગ્ગય,

આ અવનિમાં અન્ય ધણું જે સુખના સાથી થાય.

માતા પીતા બ્રાતા થકી, વળી ગુપ્ત પ્રિય જન સ્વજનથી.

જે ગુપ્તમાં ગુપ્ત તે પણ ગુપ્ત મિત્ર થકી નથી.

મિત્ર રતનથી આ ભવરણની સફર સફળ થઈ જાય,

સમૃદ્ધિ ચાર જીવન તણી પુરપાર્ય મળવી રહેલ છે.

સદ્ભાગ્ય-વિજ્ઞ સન્નિમિત્રની, પ્રાપ્તિ મહા મુશ્કેલ છે,

શબ્દ લઘુ પણ અર્થ અધિક જે અક્ષર માંહી સમાય.

સવ-કુશ—

અર્ગ સુણી લે મહારી, પ્રજુ અર્ગ સુણી લે મહારી

રહાય હવે એક છે, ત્હારી—લેજો જિગારી.—અર્ગ

બાળ સંભાળ કરી, ખેડી સ્થીર કામ કરી,

મરેલીને નાંખ ન મારી, લેજો જિગારી.—અર્ગ

અધને નેત્ર જેવાં વહાલાં, સુને બાળ તેવાં,

ગાયવત્સ વિના નોંધારી—લેજો જિગારી.—અર્ગ

લલીત મુગ્ધા—

આવો મનમોહન આ ચોવન, બગીચો બતાવું,

બગીચો, બતાવું મોહન પુષ્પે વધાવું.

પ્રેમની ધ્વની લગાવું હે, પ્રેમની અલખ જગાવું—મન

આત્રથી મીઠા ફળ મોહન ચખાડું,

પ્રેમની ભૂરકી લગાડું, હે નેહને નયને નચાડું.—મન

શેતુરથી મીઠા ફળ વહાલા ધરાવું,

અધર રશ પાન પીવાડું હે અધર રસ પાન ચખાડું.—મન

હૃદય સરોવરની શક્તિ પાળે,

પ્રિતીને પાંખે પોહાડું—હે પ્રેમ જળ છાંટી જગાડું.—મન

૪ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસે ભુકસેલર. લીમકચોક-સુરત.

લક્ષ્મી-વિજય—

અખળાના બેલી વહાલા, મારા સુંદર સ્વામળા,
બહુનામી, જગજનના સ્વામિ, લગ્ન રાખો મી ધનસ્વામ.
નરવર નાગર દીનખંધુ કેસવ કરણના સિંધુ,
પ્રેમથી પ્રજ્જીલ્યો હો ગારી સુંદર સ્વામળા—બહુનામી.
વહાલા ગોવર્ધન ધારી, વિનંતી લેજો સ્વીકારી,
બવભય હારી હો ગારી, સુંદર સ્વામળા—બહુનામી.

લજન તુલશીદાસ—રાગ લજન—

આજ રહો મેરે પ્યારે રધુવર, આજ રહો મેરે પ્યારે.—રધુ
ને તુમકો બનવાચ દીયો હે, કરીએ ગમન સકાલેરે.—રધુ
રધુવર કહે સુનો મેરી જનનિ, ચક વૃતનિયમ હમારે,
અખ ન રહું ઘર માત કૌશલ્યા, દશરથ બાચા હારેરે;—રધુ
સિતા સહિત સૌમિત્રા નંદન, બધે કુટુંબસે ન્યારે,
તુલશીદાસ પ્રભુ દૂર ગમન કીયો, નયન વહે જલધારેરે —રધુ
સત્યનારાયણ—

આજ કાલ પાપી રહ્યા જગ મહાલી, બરમ બારી અને ખીસ્સે ખલી—આ.
ધરમીને ધાડ અને કુશળ કસાધને, આપે મહારો વનમાળી—આ.
ભુડાથી બાધઓ ભુત પણુ નાશે, નીચાની કુટે સહ ડાળીરે—આ.
બકતોને લીડ તીડ, ઉભરાટ હોને, દોરંગી દુન્યા મીહાળી—આ.
ધરનાને ધંટી હે બંટી બાવાને, બળતાને નાખે સહ બાળીરે—આ.
શીયળવતી—

આ તન મન ધન ને હાથ, કરી કયાં જશેા મનમોહન,
નહિં અલમેલા અલગ થવા દઉં, રહેજો મુજ બોવન.—આ
કૃપા કરીને મહેલ પધારો, રાત ગુનરો પ્રાણજીવન,
મુલાકાત મુજ તાત તણી હો, રહે ઉગમતે દિન.—આ
હાલ તમારે મહેલ આવવું, જરા રહે નહિં મારે મન,
દયા કરી દ્યો રળ મુને હે, સુંદર તન ચંદન.—આ
નંદખત્રીસી—

આ સ્વપ્ના સમ સંસાર સમજી હોને શાશ્વા,
દુર્લભ માનવ અવતાર, અવની મહી ઝોરાણા.
બાળપણું રમતા યુમાવે, જુવાનીમાં લંપટપણું બાવે,
વૃદ્ધાપણાએ જીવ લોભે તણાએ રટે નહિ કોરતારે.
મરણુ આસ જવ ચાલુ થાયે ફલ કુંડા નજરે ઉભગએ,
ખીસાય બારે, પરતાય પાપી તારે, આંસુ વહે ચોખારે.

સ્નેહસુધા—

આબુ જોખનિયું આતું શા માટે મસ્તાન ?
હું દિવાની બની, દીવાની બની.....આબુ.
મીઠું રશીલું દર્દ, મુજને કંઈ થાય છે;
દર્દે ફુખાર્ધ મારું મનડું મુંઝાય છે.
શું કરે ઉપાય ના મારાથી સમગ્ય છે.....હું
એળે જીવાની મારી ચાલી આ જાય છે,
જોખન વનમાળી વીના ખીલી કરમાય છે;
લક્ષે ના લેવાય સ્નેહ શાગર સુકાય.....હું

કબિર-વિજય—રાગ, બજન.

આવો, આવે સમયે અમૈતે ઉગારવા ધિરા ધામ,
સાહે કરો સહુ જોતાં રામ રધુરામ.
મતી મતી મુંઝાણી છે પ્રજા વેગે પહોંચો પ્યારા,
જુગંગને આપો બાવે, જીવત દયાળુ હતા.
ગામા નહિ જાગે ગુણો. ત્રણે ભુવનોના ત્રાતા,
જેમા નહિ આપ જોવા, જગમાં જોરાતા.—આવો
તાર્યાં આપે તંતે બકતો જીવે અહલ્યાબાધ જોવા,
આનંદે આરાધે છે છે દાડી, દેવો કેવા-કેવા.
વેદામાં વિખ્યાનિ વ્હાલા, સૂણી કરે સર્વ સેવા,
કબિરનાં કષ્ટ કાપો લાખેણી, સુકિરતી લેવા,—આવો

સુકન્યા-સાવિત્રી—

આરામની સુખ ધામની, પ્રીયા તું પ્રતિમાં પ્રેમની,
મમતાપ ધરના ધરનારી, તું શિતળ ધારા બની.
માળા જપું તમ નામની (૨) નથી ધ્વજા દામ દમામની,
ચિત આહુ શેવા સ્યામની.....
.....સાચી તું ભગવતી બામિની-આશ્રમની.

શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર—

કરી ચડાઈ આહ દેવીએ આવી હિન્દુસ્તાન વિષે,
રકાબી પ્યાલાનો રથ બનાવી ફતેહ મેળવી દરો દીશે,
ચહેર કર્યો ગામ ગામડે ચોક ચોટે ચેટો કરી,
હિન્દુસ્તાનને ખુબ હંફાવ્યો કહી તામ લે નહી ફરી.
અધરામૃતનું પાન કરાવી નંદુશક નિર્માલ્ય કરે,
બલમલાને બકત બનાવ્યા મહેતાજી પહેલે નંબરે.

૬ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર. દ્વીમઙ્ગલોક-સુરત.

શુક જયંતિ—

આર્ય ઉત્તતિ થાય ક્યાંથી, જ્યાં આવાં અધરીત કર્મો થાય,
માખણ માટે નિર વસેવે, કંચન તણ કોડીને સ્થાય.
એક ટકાની હોય તોલડી, તોય તપાસે સધળે કામ,
ખુબ ટકારા ખખડાવીને, પુરણ પર્ષા ખરચે દામ.
કન્યાના જીવતરનો સાથી, બર જોતાં આંધળીયા થાય,—
હુબર કરવે રાખે આજસ, અભિમાને અંધા અથડાય.
જુઠ્ઠા દોળ દમામ રાખીતે, પાઈ પાઈ માટે અટવાય,
સુખદ સરોવર ગાય દીકરી, સ્વાર્થ સાંધવા વેચીખાય.—

મુદ્રાપ્રતાપ—

ઉભાં રહો ! ઉભાં રહો ! ઉભાં રહો જરાય ! ઉભાં રહો જરાય !
ન મારાથી ચલાય... .. ઉભા રહો !
(કેમ શુ ! થયું) વાજો કાંટો, જણો, તેથી ઉપડે ન પાય,
અરરર.....હુખ બહુ થાય.....ઉંહું ? ખુબ બળે લ્હાય;
જાણે પ્રાણ મારા આ જાય.....અરર ઝોાય...ઉભાં રહો.

કન્યા વિક્રયની કૂરતા—

ઉપકાર (૨) અનુપમ થયો આપનો, દે બદલો કિરતાર,
સત્કાર (૨) સ્વોકારી દીન બળનો સફળ કર્યો અવતાર.
મોહન મુરતી, મન હરનારી, હૃદય રમે છે લાગે પ્યારી,
સખળ સ્નેહની રક્ષા કરજે સુખી સરજનહાર.—ઉપકાર.

હરિશ્ચંદ્ર—

ઉપમાપતી નમું નમું સરણુ ગતી નમું નમું,
જટા ધારી સંગ લિયે, પારવતી નમું નમું—ઉમાપતી.
કરો મહાદેવ દયા, હરો હુખ પીર બિયા,
તેરો નિત નામ રટન, જતી સતી નમું નમું.—ઉમાપતી.

સુકન્યા-સાવિત્રી—

એ...રજની શરદની રળીયામણીરે...રહિ ખીલી રૂપાળી ચંદની,
આકાસે રહી ખીલી; એ વૃષ્ટિ વરશાવે અમૃત તણીરે.
રેલ જામી ઉર માંહી આનંદની હાંહારે રેલજામી એ...કરે નમણું
નીહાળી પ્રકાશ. (૨)

હર્ષ ઘેલાં હેડા કરે હાસ, ઝલક સ્વેત શી છવાઈ (૨)

સાખી { ચન્દ્ર વિના શજની નહિ રજનીને સન્માન
સજની શું સમજ કરો રજનીના ગુણગાન.

સ્વાર્થના સ્નેહી—

એ...ગુરુ શુભ હવે હું...ગાઉં, પાપ પુન્યમાં હવે, શીદ સપડાવું...એ.
કાયા મારી પાપી ભારી, ગતી, મતી, સૌ દે છે વિસારી,
એ...ભક્તિ તારે, માનવને ચઢાવું...એ.
સ્વાર્થના સ્નેહી સૌ ભારી, “ચુની” લેજે ચિત્ત ધારી;
એ...ખોટા ભાવોથી, હવે ના ફસાવું...એ.

સ્નેહ-સરીતા—

એ શાણા, સ્નેહી સાદી મહેમાની સ્વીકારોને,
કરી દૃષ્ટી મીઠી સ્નેહી સદન દીપાવોને, હૈયું થેલું આજે પ્રેમ પુન્યવાને.
પાદ પંકની રજ ચુંબવાને, મધુ વાણી સુધારસ ચુંસવાને,
મારા મોઢેરા મહેમાન રંક મદુલી સુડાવોને—એ.

સરદારબા—

એક ફક્ત તારો આધારરે, ફિરતાર મારે,
બળુ સદા સન્નિવિદાનંદ મ્હાય તે તારે કે મારે.—એક.
મરતું છે નક્કી માનવી, ફોગટ પડે છે પાપમાં.
સમજુ થઇ શીદ ઉતરો સંસારના સંતાપમાં.
બાંધે હક્કમાં બાપડા પ્રાણી બરફનો મળીયાં;
કાળનો ઉકળાટ ચાતાં, હાય વહેતાં ચાલીયાં.
મારે તો શ્રી પ્રભુનું, નામ છે સદા સાચું,
પ્રભુ પ્રભુ તું ખરો ને અન્ય સર્વ છે કાચું.—એક.

સૌભાગ્ય-મુંદરી—

આંખો ખોલી જો જીવ આ, દીસે દુનિયાં ફાની,
શાની જીંદગાની રોજ રહેવાની માની.—આંખો.
આ ધન ધામ મેડે, મહેલો ને વાડી વજીરા,
ખંતે સાચ્યા અંતે થવાના ધુળધાણી.—આંખો.
અચિંતો દાબશે ટોટો, અજલનો ફિરસ્તો,
કરી લેને ભલાઈ એજે, છે, સાચી કમાણી.—આંખો.

ભદ્રાભામિની—

અંતરે હર્ષ જવાયે, સખી શાને ?—અંતરે.
પ્રિયના વિયોગી આ બાલાનું જો, નિશ્ચિન હૃદય ચિરાયે;
—શાંત બનશે આજે અલી !.....એ.
પ્રાણ વિના હુલ્લાસે, સખી શાને ?—અંતરે.
જુદિ મારી શું બદલાયે ! ધર્મ મારાથી ! ભુલાયે,
ભોક કહે મને મુખ ભરે પણ, લાજ ન અપૂવે જરાયે—સખી શાને—અં.

૮ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર. લીમડાચોક-સુરત.

ચન્દ્રગુપ્ત—

એક પત્નીવ્રત પાન પીઓ નર ! એક પત્નીવ્રત પાન,
સ્ત્રીને પતિવ્રત તેમ તમારું પત્નીવ્રતે કલ્યાણ.—પીઓ.
તમે ચાહો કે નારી તમારી, હો સતિ-સીતા સમાન,
બિદાહરણુ રૂપ રામ બનો ખુદ પવિત્રતાનું પ્રમાણ.—પીઓ.
પાણિ અહણુ સમય માની બનેએ પ્રતિજ્ઞા આણુ,
કોલ એક બીજનો તોડ તે છે પથુ હવાન.—પીઓ.
જેનાં માત તાતનાં બુદ્ધ, રજ, વિથ અતીતીમાન,
તેના સુત પત્નીવ્રત ચૂકી થશે વિપવિદ્યા શ્વાન.—પીઓ.
નીજ પત્નીનાં અંગ અંગને દિયો અમી કુંપ ઉપનામ,
ધાઈ ધાઈ તેના રસ છુટો, સિયો અમરતા લાણુ.—પીઓ.

અજીતસિંહ—

અશરણુ શરણુ ! ધરણુ ધારણુ ! ઇશ તારણુ ! તરણુ કૃપાળ !
ચરણુ રમરણુથી તરણુ વરણુ ! પણુ ગિરવર ગદન દયાળ.
જન મન રંજન ભવ ભય ભંજન. ચિદ્ધન જગરાયા,
શકળ અખિલ દુષ્ણ દલન, કરન વિશુ ! અકળ આપ માયા.
અમલ કમલ સમ લોચન, ભોચન ત્રિવિધ નાપ અજ્ઞાન,
મુનિજન મન સરવર, નરવર ઇશ કંશ અજર જગ બાણુ.
નાથ નિરંજન ! પર બ્રહ્મા ! સુખદાયક કલ્પ સમાન,
પ્રણમિ અરણુ વિનવું જગ વંદન ! કરો અખિલ કલ્યાણુ.

રનેહ-સુધા—

ઓ રનેહ બીના શીરતાજ ! પ્યાલી પીયોજ આ પ્રેમની,
રનેહ બરપુર છે, પ્રેમનું, એ નુર છે હો. ઓ—
રંગીસો મધ આ રનેહ તણી સીજ, બીજ તું રનેહબીની નાર
વાહ બહાલી વરણાગી અલખેલી અનુરાગી, છે સુંદરી સુગ્મણુ-રનેહ.

શુક જયંતિ—

કરં દષ્ટિ જ્યાં ત્યાં હું, મને તો બ્રહ્મા ભાસે છે,
સકળ હામે પ્રકાશે છે, તિમિર તન મનનું ત્રાસે છે....કરં.
અખંડીત એક એ જયોતિ, જડે નવ શ્રમ વિશુ શેધી,
મને મ્હારું બતાવે છે.....મને
હૃદય ધનથી બિમળકાના, કિર્ણુ દશદિશ વ્યાપે છે,
તિમ્બનંદે હું આનંદુ.....મને

વિશ્વાવેશી—

કાયા કાચો કુંભ છે, જીવ મુસાફર ખસ;
હારો ત્યાં લગી જાયજો, જ્યાં લગી ધાઓધાસ.
સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ, સરખા માની લઈએ,
રાખે જેવી રીતે રામા, રંગે તેવી રીતે રહીએ.

સાખી { પીપળ પાન ખરતા, હસ્તી કુંપળીયાં,
મુજ વીતી તુજ વીતશે ધીરી બાપુડીયાં.

નહી જેવીને તેવી મિલ્ય, કોઈની નબતી નેહએ;
દશાના હંગ, રતુના રંગ, જેવા દેખી લઈએ.—સદા.

સાખી { કદી મહેલોને માળીયા, કો દીનછરપર ખાટ
કોઈ દીન એવો આવશે, ભૂખ્યાને મળેભાત.—સદા.

શારદા વિજય—

કાગવીરો વાલમને દેજો, દુઃખીનો સંદેશ;

“જોગણુને વેષે વિજોગણી, કે જોતી મે જોશ દેશ.

જામે છતની યુધ્ધ હય, છતનો કહે બતાવ;

વાંકો ખુશ ન માનીયે જોઈ કદાં...સે લામ.”

ગાગરના પાણી ઝુકી છજે, સીગરના માઝા ઝુકી છજે

નીતીના એ ધારો, પધારો પ્રાણેશ, દોષ ન ધારો, પધારો પ્રાણેશ.

બુદ્ધદેવ—

કાયા કાચ કુંપો, તું ચેતરે, હિણ બાગી હંસા;

અવિચળ પદીને તું પેખરે, હિણ બાગી હંસા—કાયા.

ઝંઝવાનાં નીર સમજ આ, કાચી જાંઘાની તારી;

મમતા ઝુકી દે ને તું કરારે, હિણ બાગી હંસા.—કાયા

એ દિનના છે ધરજળ સઘળાં, એ દિન અહિં રહેવાનું છે,

એ દિનનાં છે સગાં સખધૈ, એ દિન સુખ ભેવાનું છે.

એ દિનના છે પંખી મેળો, અંતે ઉડી જવાનું છે,

લોકો જેને દુનિયા કહે તે, એક મુસાફરખાનું છે.—કાયા.

પાંડવ ગુપ્ત નિવાસ—

કુન્તીમાતા તનુજ તારા, વીરપણું બેઠાં હારી,

હાથ તણાં હથીઆર બેતારી, ચાકરી ઝુદમિ ધારી.

સિંહ વસ્યા શિયાળ અવાશે, સિંહ સ્વરૂપને વિશારી,

ગૌઆદાણના રક્ષક રહેતા, બક્ષક વૃત્તિ વિશારી.

રાજ રમાની લાજ જુટાવે, ખાજ અખાજે ખુવારી,

અંડળ વિશે પહેરે ચીરો, ધર્મ ધીરો લાચારી.—કુન્તી

મીરાંના—રંગ. ભજન—૫૬.

બુલત રાખા સંગ, ગિરીધર કુચતા રાખા સંગ,
અખીલ કુલાલકી કુમ મચાઈ, બર પિયકારી રંગ.—ગિરીધર
લાલ બઈ પ્રિદ્રાખન જમુના, કેશર સુવત રંગ”
નાયત લાલ અધર સુરભર, ધિમી ધિમી બાળે મુદંગ”
મીરાં કહે પ્રભુ ગિરીધર નાગર, ચરન કમલ કુદંગ.
સતિ-તોરણ—રામ ભજન —૫૬.

ઝેસલ કરી હે વિચાર માયે જમ કેશ માર,
રતપના જેવેરે સંસાર, તોળાંદે કરે હે પોહાર.
આવેને ઝેસલ રાય આપણુ મળીયે.
ખરા સંત હોયે ત્યાં બઈ બળીયે.....
આ બચ આવીયો અવતાર, માથે સદગુર ધાર,
બહુ ધણીને દરબાર, બેઠકી ઉતારે ભવપાર—આવેને૦
મોતિ ઝેરણુમાં ઝેરાય, મયે ધરણુ કરે ધાય,
કુટે ફાગડીયા કહેવામ સાચાની ખરે ખાચુ યાય—આવેને૦
નવલખ કોથળીઓ બંધાય, ત્યારે ગાંધીડો કહેવાય.
હીરા માણિક હાટે વેચાય, તેનાં મુલ મોથેરાં ચાય—આવેને૦
નિત્ય નિત્ય લડી ન્હાવા જાય, કોથલા ઉજળા ન યાય,
એટા ઝુલ્લિકાને તે તો બાપ, કોને કહેવા જાય—આવેને૦
દેખીદેખી કરવા જાય, એ નર અધુરીયા કહેવાય,
હાયમાં દીવો લાગે, છતી આંખે કુચે પડવા જાય;
એવિ ચાર જુમની વાણી, સતિ તોરણ દેવી માય—આવેને૦
સ્નેહ સુધા—

ડાહ્યા ડમરા બાલી બાગો રૂપાળાં, કાલા શેલા બાગો છોશું રતીયાળાં
પુરખ તણો પહેરીને જમો દીક જમાવ્યો રંગ,
રંગત રમણું રહેયું સંગે (૨) બળ્યા બમારા રંગ. (૨) ડાહ્યા.

બુધ્ધદેવ—

તમને ઘટે નહિ આયુ’, કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આયુ’;
આશ્રિતપર શું સીશાયુ’, કાન્ત, તમને ઘટે નહિ આયુ’.
માનસ સરના રાજહંસ તમે, મુકતાફળના ભોગી;
કુસુમ કુસુમના, સમ સેજ સંરાળી, મુડી મયા તમે શોળી કાન્ત.—તમને.
જે સરવર જળ પાન કર્યા ત્યાં, કંડક કાઢી નવ વસીયે,
જીવ દુઃખમાં નિશ્ચિન અનુસરતી, કિંદુની કમળ પરદરીયે.

બેધારી-તલવાર-હોઈ-વસુધરા—

ચાલ હવે ચાલ બહેલી બહેલી, લગી લગી બહેકે શું જોતી વળી ઘેસી.
તારા તનમાં લાગે છે તાલચેલી, સાહેલી તારા તનમાં—
રહી બાણે સોને સુગંધી મળેલી, અરર પગમાં વાગ્યો કાંટો.
જુડી કાઢ આવી બાંધો પોટો, જુડી; ક્યાં વાગ્યો છે કાંટો,
આમાં બાંધવો ક્યાં પોટો-હવે ચાલ, ધુતારી ચાલ (ચાલીને છાંચે)
સાગર-સરિતા-બજન, રાગ, પદ

ચંચળ લક્ષ્મીનાં આજારે જન મુર્ખ દુલી મરનારા,
કાળાં ધોળાં કરનારાં ખાંતે ખતા ખાનારા.—ચંચળ
“જયમ વર્ષાની વીજળી પળપળ કરે ચમકારે,
આજ મળ્યું ધન કાસે જરો, આંખ ચાળી રહું નારે—ચંચળ
મોટા મોટા નર મરી ગયા ત્યારે મર્યું ન કંઈ સાચ,
મોટા મદ શો જાળવો, તમે જરો ખાલી હાથે.—ચંચળ
અંબરીષ—

ચંપા તું મારી દીલજાન વાહ, વાહ, કુશમ કળી કુરમાન વાહ, વાહ,
ચન્દ્ર વદની છો, ભરી મદની છો, ઝરી રસની ચુલતાન; વાહ, વાહ-ચંપા.
શાણી ચતુર સુગમ, વાહ વાહ, બ્રહ્મા પરી હું,—
જુપી જરી છું-ગળે લગાવે ચુલવાન,-વાહ-વાહ.—ચંપા.

સ્નેહલતા—

છે નોકરી દુઃખનું મૂળ શુભ સાને મોટી, હાય હાયરે,
.....શુભ સાને મોટી (૨)—છે

સારો જિવન સેવા મળવી, ચોટલું આખર યાત્રી,
રાત વિતી ન માલમ પડે કે જ નોકરી જાગી.—શુભ
અમ દોડાવે તેમ દોડાવે કરાવે સરવે વેદ,
બીક જગતમાં શક્તર તેનું (૨) જરે આશરે ચેટ.—શુભ
પંડિત જ્ઞાની ધ્યાની સર્વે લખી ગયા વિચારી,
શુભામગીરી છે નફ્ટ નોકરી નહીં કરવી તે સારી—શુભ
ભિષ્મપિતામહ—

જગમાં મેં જોયું દુષ્કરમાં દુષ્કર નારીને વશ કરવીર.
લાખ ઝાના લાડ લડાવો આપો ધનની કુંચી,
કુલ સૈયામાં રાખો તો પશુ કહેશે મુજને ખુન્ધીર.—જગમાં
સુવર્ણ ક્યારે કસ્તુરીનું ખાતર દઈ પોષાય,
અમૃત પાશે તોય લસણની મંધ કહી નહિ જાયર.—જગમાં
હાથીપર અંકુશ કર્યો, કરી થોડા કાળ લગામ,
એ અંકુસ કરવા દાણે શું હરી ગયો તો ગામર.—જગમાં

શ્રી કુમુદ કમળા—

કાળું કામ કરે ન શું ? કામી, નીચ નારીની જાત હરામી;
વઢે વેણ મીઠાં મુખે સ્વામી, બીજા સંગ રતી રસ જામી.
લોભાવે રસના એ રસાળી, ઉરમાં રાખી પાપની પાળી,
કૂર-ધુત્તર ઘોંગી ને છુતારી, મણી ચુંકેલ જરિ વિગરી.
સોમ-ધર્મ-લજ્જા ! નહિ, દયા નહીં ! તલભાર,
જાર મારે જગદીશને, છેતરવા ! તૈયાર.
રડે ધડીકમાં હશે ધડીકમાં, ધડી રીશે મસ્તાન,
લલ્યાવે નર લાખને, પણ કાષ્ટની ન એ શેતાન.
રનેહ-મુધા—

કામીજન રૂપ કંપર સદુ મરતારે, કુટીલતા કરતા.—કામી
કરે અનીત્રિ અધમ અતીશે, પ્રભુનો ઉર નવ ધરતા,
પરમેશ્વર પોતાને માની, અંધ અનીતે ફરતારે.—
લાજ કરમને કરી પરાધ, પાપી પગલાં ભરતાં,
અંતે ફટફટ થઈને પાપી, લીણ મ્હોતે મરતારે.—કામી
સાગર-સરીતા—

કુંવારું રહેવું ધણુંજ સાશું બધું પરણવાનું—કાકાજી બધું પરણવાનું,
સારો ધણી જો નહીં મળે તો જુગજુગ રડવાનું—કાકાજી જુગજુગ રડવાનું.
પ્રેમથી રમાડું તને વઢાલી હમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય, જો
વઢાલી, ખાલી તું શીદ અકળાય.
બાણીમા દીક્ષા મુંગો મરી, નહિં તો ફળેતો થાય જો કાકા
તમારું નખોદ જાય.
મેના તું ક્યારે હવે મારી થાય.....નહીં તો.....કુંવારું
નરપિશાચ—

કાઈ અલગેત્રે અણસારે લેડી, હું ચાલી તે મેડી,
કામણુ કરી મને છેડી—મુઠો વરણાગી. આ-છેડો ના છેડો—કો.
ચુલે ચુલહાર અંગાનિ બહાર, તમે લઈ લેશો ના;
મરમનો માર વચનનો પ્રહાર, તમે કંઈ કેશો ના,
ગાજો પર ચાર, ચુંબન અપાર, મને કંઈ દેશો ના.—કાષ્ટ.

સરહારબા—“કળેડાની કહાણી.”

કોને કહીએ કળેડાની કહાણીરે, જેમ બળદ પીઝાયે ધાણીરે—કોને.
લોક વગેવે તે સાચુ સંતાપે, વળી પીયુટો છે પામર પ્રાણીરે—કોને
હું જોખન રસ છૂંતતી, પણ જોડીની જોડ,
પીયુટો રમ લખોટીયે કરતો દોડા દોડ.
જગદીશ ! હવે મમરાણીરે, સહાય કરજો શ્રી સારંગ પ્રાણીરે...

સત્યનારાયણ—

કંસ નીકંદન, જય લીડબંજન, વંદન દુઃખ હરતા ।
મન રંજન કરતાં નીરંજન, જય જગના ધરતા—કંસ.
અંજ નમના ધાર, પ્રભુ છો સૌના પાલનદાર (૨)
ભાલ સુ અંદન જય ખલખંડન, નંદન વન હરતા—કંસ.
“અકળ કળા કળી ના શકે, પામર છવ નાદાન;
વિરલા વિભુ પીછાણતા, જેને તેમનું ધ્યાન.—કંસ.

શૃંગીરથી—

ગાન મધુરાં કંઈ ગા, અલી રજની, ગાન મધુરાં કંઈ ગા,
તારલીયા તણા સાહુડો ધારો, કામળુગારી ન થા...અલીરજની
ચાંદલીયાને લરપર ધારી, એકલડી ના હરખા.....અલીરજની
યોગીજનો સખી સાંધે સમાધી, શિલાળ સગીર ત્રંવા...અલીરજની
પિતૃભક્ત પ્રભાકર—ગંગા, યમુના, ને સરસ્વતીનો સંવાદ.
ગુણની ખાણ મને ગણુ, ગંગા કષ્ટ અધમના કાણું.
મુઠમાં ન્હાતાં મનુષ્યને હું, મોક્ષ નિરંતર આપું.

મહિમા મારે એવો સાળ પુરે છે...દેવો...

જમના મારું નામ અરે હું, યમની બિતી ડાળું,
મારું પાન કરે જે તેનાં, પાપ તમામ પ્રગળું.

હરનારી હું હાની...વાત એ છે...ના જાની.

સરસ્વતી હું સુંદર મારું જળા કિલ્લીયા હરનારું.
કરે રતન શ્રદ્ધાથી તેનું સદા કરું હું સારું.

કરુણા મારી પાતા.....દાસ ખોય છે ખામી.

મુજને તારો પાપ નીવારો.....આવે દુઃખનો આરો,
કરું સ્નાન ને પાન હંમેશાં દદ ત્રિશ્વાસ તમારો;
સુખમાં દેજો સ્થાપી.....માતા ધૃં.....પુરો...પાપી.

ભિખપિતામહ—

શૃલસ્થાશ્રમની શોભા સધળી નારીથી સચવય.
તે નારીને કહો નકારી, એ કરો અન્યાય (૩)...ગૃ.
અવનિમાં ઉપન્યા એ સાથે, પુરુષ પદ્ધતિ રજાં સંગાયે.
વંશ વૃદ્ધી જેના ચક્રી થાય (૨) એથી ઉત્તમ કહું કહેવાય...તે ગૃ.
નારી વિના કહો કાણુ નિષળ્યા, સાર્વભૌમ પણ એથી ઉપળ્યા;
ક્રુપ પ્રહલાદ અને ચક્રરાય એની પણ નારી મા થાય—તે—ગૃ.
જગતની જે આઘશકિત, નારી રૂપે પ્રત્યક્ષ પ્રગટી;
શ્રદ્ધાથી શૃલદેવી ગણાય, રિદ્ધી સિદ્ધી સ્ત્રી સમગાય—તે—ગૃ.

સરદારખા—

જનમી જગમાં જોણે નવ કાધું પ્રેમ મદિરા પાન,
ગોરી ગળર સુંદર દીલ્લખરના, ગાને નહિ શુભતમી.
જનમ્યો તથાપિ નવ જન્મ્યો, સમજી લ્યો તે હેવાન,
બહાદુર બંકા કરતાં ડંકા, જે જોણ મસ્તાન—જન્મી.
બર બર પિયાલા પી લીધો હડાવો રાગ રંગ,
દિલ્લખરની સાથ બાથ ભાડી, જેલો રંગ જંગ.—હા.
શુભતાન ગાન તાનમાં બરપુર ભાગ્યવંત,
અજબ રંગ અજબ રંગ, રંગ રંગ.—વાહ૦

બુદ્ધદેવ—

જગમાં લોકો, મારે ઘોકો, સમજ્યા વિના કરે મત જોરો
ફરી ફરી નહિ મળે માનવ આ અવતાર,
ગાડી ઘોડામાં ફરવું, શા માટે જગથી ડરવું.
પરધન હરી હરીને, ખીસ્તાં પુરાં બરીને,
કોઇ સુંદર પરીને, સાથે લઇ ફરીને.
મજા કરી તે ખરી, મરના પછી કાંઇ નથી જોવું,
દેવું કરી ખાવું પીવું, મસ્ત થઇને રહેવું.—જગમાં૦

સરદારખા—

જોજો હોં અલી લેલી, કળી મળી, ભોગી, લુંડો કળી જા,
રશની રશીલી થતાં જુઠાજુઠ આ બહાલી વીસરી જા.
પ્રેમની ખ્યાલિ ને સાહેલી ઝાલીને જોજો હોં જોજો હોં જોજો આ

બહાલી વિસરી.—જા.

બહાલાંના વેણુ રસીલા નેણુ, બભુતી નાંખશે પહેન,
બભુતી ઘેન જુલાવે યેન, જોગન, ની, શી આ તરફેણુ.
રસીલા સજોડે, મ્હાલોં બચે કોડે, બકે ન્હાને મોડે મોડે શું. મચકોડે.
પ્રેમ મળીએ બમતી બમરી, લેતી ગુલાબ કેતકી લહેર
ધડીક ગુલાબ ધડીક કેવડે, ચતુરામથી રસ લે ચોમેર;
તોએ ગુલાબ એનો નવાબ હોય, બા હોય આ લ્યો તારે.—જોજો હો.

કામલતા—

તમારે આસરે હું આવી, મને નાથ છોડી ન દેસો;
પ્રિય પ્રાણુ કહી બોલાવી. હવે હાથ છોડી ન દેસો.
ભોળું હતું કુંવારું જ્યારે, આ મન મારું;
પ્રેમ જ્યોત પ્રગટાવી પરણ્યા, એ શું બહાલા, વિશારી દેશો.
ના કહેશો—મને નાથ.

વસંતપ્રભા—

ભણ્યો ભણ્યો તમારો પ્રેમ મળ્યો શું છળી,
તારા રૂપમાં છુટી—ગયું, દીલહું ગળી.—જ.
ભવો પિયુ મન ભાવતી, પરણી ખીજ નાર,
ગુઠાની સાથે જરી અમને નહિ વહેવાર.
પરણું હું પ્રેમદા—રાજી છક્યો સદા,
જો પરણીશ (હાં) (ભલે) (એમ) હા.
“ઠીક ત્યારે શુભ મુહુરત શુભમ લગનમ ભવંતુ”
આ શું—લગ્ન ગાંઠી, ફરી પરણ્યો ખીજ પરી,
પ્રેમદા મળી મને પ્રેમદા મળી.

બુધ્ધદેવ—

જેયો સાળો ડહાપણનો ભંડાર, હાં હાં, મોટા ક્યો વેપાર; (૨)
બની હતી ચાલ્યો ભર ચોટામાં, પૂછ્યાં ભાવ બખર હાં હાં.
કહે છે ખરીદી લાલ્યો ભાજી, છે સુંદર ને વળી તાજ;
ના તજે તોયે પતરાજી, કરી અકકલ તણી દરાજ,
કરો મશ્કરી, ભરે પરાક્રમ જો જો ખીજ વાર (૨)—જેયો.
મલ્યો દલાલ પુરો પાજી, એણે બગાડી દીધી ખાજી,
હવે બુધ્ધ બતાવું ઝાઝી જોયી બખર હો ગાજી;
કોણ પછી કહેનાર મને છે ઘરમાં માખીમાર હા હાં (૨)
હું શીયારીથી બની જવાના, મુનીમ હડકાલાલ હાં હાં—જેયો.
સ્નેહ—સુધા

જેખન રસ બધું હુંટો દિલદાર, જીલો જીલો સુધારસ સાર—જેખન.
હું મહેલવી ને નવેલી, પુર પહારે ખીલી રહેલી.
કુસુમળી નીરધાર ચુંટો દીલદાર હુંટો દીલદાર—જેખન.

હન્દુમતિ—રાગ—ભજન—પદ.—

જંજળી જીવડા જાંઝવા જોઈ શું રાચે.
દીણ બાગી હંસા સાચા મોતી શે ન ભાસે.
આવણુ કેરી વાદળી જળમય યર્ધ નલ જાય,
તરસ્યો ચાતક ટળવજે ક્યાંથી પેટ ભરાયરે—જ.
સ્વાતિહું ખીંદુ પડવાથી. પેટ ભરાશે.
આશા પતંગ ઉમંગથી, ગયો ગગન મોઝાર.
ચિટખાઈ વટોળીયો, પડ્યો પૃથ્વી આધારરે.—જ.
મુરખડા મનડા સંતોષથી સુખ ચારો.—જંજળી.

૧૬ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ શુકસેલર. લીમડાચોક-સુસ્ત.

પ્રુદ્દેવ—

ખાદ્યાં પુષ્પની પરાગ મીઠી બહેકે
સાહેલી બળે અમર તણે આનંદ લહેકે.
કુલી રક્ષવેલી દીસતી સોદામણી,
ઐ...હેની ચાલો હેતાળ ઐની છાંચડી.
વિશ્વવાદિકામાં પ્રેમ પ્રેમ બહેકે—સાહેલી.
મિઠું વૌવન પુર આ મીઠો સ્નેહ સ્વભાવ.
મીઠી કુસુમલ છાંચડી મીઠો તરૂં કલાપ,
લલિત પુષ્પ શાં સોદાય, નિરખી નયણું કરી જાય.
અંગ આનંદ ઉભરાય—વિશ્વ વાદિકામાં.
નિલમ માણેક—

શુણીજન વાવે છે ગુલાબ, નવિં કાંટા તો લેવાને
સુગંધ મનહરણી મેળવતાં મન ગુણ લેવાને...શુણીં
કાંઈ મુરખ ખાવળ વાવે, કાંટા લઈ પરદા ચાવે,
સંત જનો સત્ત ગુલાબ વાવે સુગંધ ભરવાને;
આ કર્મ તણા કાંટક લાગે, ભવસાગર તરવાને...શુણીં
કવી છોટમ—રાગ, ભજન,

ચટપટ ચેત હેતકર હરીશું, મરણુ લાગે છે માથે રામજી
ધામ ધરા ધન સુત-લણીઆણી સેવક નાવે સચ રામજી...ચટ
હોય લાખ તે રાખ બરાબર, તેમાં નહીં કંઈ તારૂં રામજી
ખન સાંચ્યું પાણુ ધર્મ ન સાંચ્યો, ક્યાં જન્મારો હારૂં રામજી...ચટ
મોટપણાનું માન ભરાયું, માટે કંઈ નવ સુજે રામજી
જમના કાંકર જોશે ત્યારે, થર થર કાયા ધુજે રામજી...ચટ
કર સતસંગ અંગ હોય નિર્મળ, રંગ હૃદયમાં લાગે રામજી
કહે છોટમ ચીંતામણી પરજે, તો ભવનો બાંજે બય રામજી...ચટ
સત્યનારાયણે—થવાનું તે થવાનું છે—

ચીંતા મુરખ નર શું કરે, લખીયું લલાટે થાય,
કોડ કરો ઉપાય થાય સું, કર્મ છુટ્યું ન છુપાય.
કંઈક જન્મનાં કર્મ કર્યાંથી, કર્મ સદા બંધાય,
વાળ્યું તેવું છે લજવાનું, વિશ્વ વિહ્વનો ન્યાય...ચીંતા.
ખાવળીયા વાવે મુક્યાં ત્યાં, કેમ ગુલાબ સુંટાય,
જીયું ગુલાબ પછી ના નહીં તે, ખાવળમાં બદલાય...ચીંતા.
જાર કરાવી જમે ચોપડે, ક્યમ મોતી મંગાય,
મોતી દીધાં તો મળશે મોતી, શીફ ખોદો શકાય...ચીંતા

કળીર ભજન—રાગ-ભજન-૫૬.

હયા ધરમ નથી મનમેં, મુખડા કયા દેખો દરગમમેં,
કાગજ કે એક નાવ બનાયા, છોડા સમંદર જલમેં.
નુગરા મેઠન વાલા, કુમે, મુગરા તર જમ હનમેં—મુખડા.
મુઠ સમારી પાષડી બાંધી, તેલ લગાવત તનમેં,
ડૂંગરકા પાની જોખનકા લટકા, ઠલ જલેગા ખીનમેં—મુખડા.
ઝોર કાયામાં ધાસ હગત હયે ગોઆં ચરત હયે મનમેં,
કહેત કળીર સુનો બાઈ સાધુ, રહ ગઈ મનકી મનમેં—મુખડા.
“૨” માંડલીક—

દિવ્ય દેશ અમ હિજવળ કરવા, ક્યારે હગશે દિવ્ય પ્રભાત
દિવ્ય પ્રભાત.

... ..અધકારના વાદળ બેઠી,
યદુકુળ મણી દીન મણીના સુષુપ્ત ક્યારે નાદ—અંસીનાદ.
દેશ દેશની મધુરી મેયા, દિવ્ય અમારી ભરત ભૂમિ,
... ..સુર મુનિવર યુગ યુગ પોષાયા.
જેનાં ચરણ સરોજ સુખી, જીવી અમ જનની,
... ..જગ વિખ્યાત ભારત માત.—દિવ્ય.

સાગર સરીતા—રાગ, ભજન.

દૂર મતીસે નથી દેખતો, ચેત ચેત નાદાન,
દીન દક્ષા પાંચ મુકામ છે, બાવે લજ ભગવાન.
આ જગમાં સાચો કોઈ ન સાથી, એક પ્રભુજી સુખદાઈ છે. (૨)—દૂર
સ્વારથતો સહુ સંબંધ ધરતા જગની જુડી ઠગાઈ છે,
તનધન જોખન કનક કામની મૃગજળ માયા છાઈ છે.
અંત વખત કોઈ કામ ન આવે, સાચી પ્રભુની સગાઈ છે.
અમીરગયા હિમરાવ ગયા, ન સહુને મનની જનમાં સમાઈ છે,
સત્ય વાત સાચા નર સમજો, સાચી પુન્ય કમાઈ છે.
“૨” માંડલીક—

ધન ભાગ્ય મારે આંગણ આળ્યા, સોરઠના શીરતાજ,
વધાવો રાજ કુમ કુમ માળ બરીને આજ
ચંદ્ર સુરજ સમ તપો અવિચળ જગમાં તાર તાજ,
અજાદતા તારી જુગ જુગ કીર્તિ પ્રસરે મહારાજ—વધાવો
.....સોરઠ તજા સુખા અમારે આંગણે આળ્યા:
સુરજ હયા સોના તજા, અમ અંતરે આળ્યા,
ગિરનારના આધાર, મારા ધામ દિપાળ્યા.—આ

૧૮ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ છુકસેલર. લીમઠાચોક-સુરત.

ચન્દ્રદાસ—

યતોરે દુઃખદ કલેશ, સહુને ધર વિશે મનમાં સહુને,
કેમજ મુકું મિત્ર ભુવનને.

એક તરફથી મિત્ર વળગતો, બીજી તરફથી બેન મારાં.—કેમજ.
મન મુકેલી ઉપજ છે મોટી, કેમ ચાલુ કરી ન્યારા.—કેમજ.
પ્રભાત—રાગ. સામગ્રી.

પહેરે પોપટ રાગ રામના, સતી સીતા પદાવે—૫૦

પાસે બધાવી પાંજરું, મુખે રામ જપાવે,

પોપટ તારા કારણે, લીલા વાંસ વઢાવું—૫૦

તેનું રે વઢાવું પોપટ પાંજરું, લીરા રત્ને જઢાવું,

સાકરના કરી સુરમા, ઉપર ધી પીરસાવું—૫૦

પાંખ પીળી ને પગ પાંદુરા, કાટે કાંઠે કાળો,

નરસાધના સ્વામીને ભળે, રાગ તાણીને રૂપાળો—૫૦

જાગંધર અને સતિ વૃંદા—

પાન પૂજ્ય તીરથ સમ માની, સેવે સદા ને સન્નારી,

સતિત્વ તણા પ્રભાવે, કાવે ના દુષ્ટા ચારી.

પનંગીકે રૂપ બાળી ભમે, ભુલી બાન ખારી,

અંપલાવે દીપક ન્યાળી, બળી સહે દુઃખ ભારી—પતિ૦

સાખી { શીળ કસોટી સ્ત્રીતણી, પરખે કશતાં વાર,

{ ગુણી અવગુણી પુરૂષ તે, વિગતે કરે વિચાર.

તણને માતીને માળો, સેવે સદા સુકી ડાળો,

અરે ! પડતીને ચાળો, રહે દેવને સંભારી—પતિ૦

લક્ષ્મી-વિજય—

પૈસા સાટે વેચે જે સુતા પ્યારી, નર્કના તે નર અધિકારી,

બાળા બાધે વૃદ્ધ કાટે અવિચારી, નર્કના તે નર અધિકારી.

દોરે ત્યાં જતાર ગરીબડી કન્યા ગાય બિચારા,

પિંડે પાપી, દુઃખ આપી, તે નિચ કસાઈ લ્યો ધારી-નર્કનો.

ઢિકરી કેરા દામ મેળવી, જોડો ધરે ખુમારી,

દે દાટી, થાય માટી.....ધનની, બને અતે ખુવારી-નર્કનો.

સુરદાસ—

જોડું કયા મેરે પ્યારેકી બતીયાં, જોડું કયા મોરી છોટીસી છતીયાં

ન ધરિ, એન ધરિ. રેન ચુમિ ચુમી, બંદન શયનમે દુઃખી કર ડારી

પકરી જુગલ કર બસન અલગ કર, કિય પત્તરી ડર, છત અધર નરપર-જો.

સાખી { મરેરે ડારે બેરશે, મરેરે કોમલ અંગ,

{ એસે નિરદય નાથકો મેં સુપને કરે ના સંગ,

માલતિ માધવ—

નાનકડી નાનુક નાર, હું-બહુ નાનકડી-બહુ-નાનકડી. (૩)
મારા, બહાવાની છું લાડકડી (૨) બહુ લાડકડી (૩)
આંખ તણે પલકારે પટકું છું લાલને, નાની શું સમજે બહાવાના બહાનને.
હું તો બધુંએ સમજું છું, જાણી બોલો બરથાર તું બહુ
માથે ચડી (૩).....નાનકડી.

ધર્મિ ગુહનેગાર—

નભતી નથી ન નભશે, કાયમ સદા રાહી,
રહેતી નથી ન રહેશે, દુસ્તાબ બાદશાહી.
પહોંચ્યાં હજુરે વાસી, લખ બન્ને હાય ખાલી,
શીકંદરે સિંધાવ્યા મુકી તમામ આંહી.
હુકમન થતા હજરો, કયે જમાનો સારો,
મુશ્કીસ હો માલવરો, રહેશે ન સય પાછ.
કાંઈ બસાકે પુરા, ભરતા, હો પાપ કુંડા,
સતો મહાંત ચાલ્યા, દેવા જન્મામ ત્યાંહી.
ઉમાદેવડી—

નથી જગતમાં સાચ સંબંધી વિના ત્રિભુવન નાથ,
શું ફેગટ હાં હાં મારે મુરખડા બરે આભયી બાચ.
કમળ પત્રપર જળખિંદુને સુકાતાં શી વાર,
આવણુની જળ ભરી વાદળીયો વિખરાતાં શી વાર.
જીવતર સમજવું તેવું આખર ન લેવું દેવું,
જીવ જવું છે ખાલી હાય, અંતમાં પાપ પુણ્ય સંગાથ.
પંચી જીવ પામી ગયો, નરભવ નગર બખર,
સોદાગર સમજી જાકરો પુણ્ય વેપાર, જીવજવું છે ખાલી હાય—

સરસ્વતીચન્દ—

પ્રિતી કરી શું તરછોડી પરદેશી...હાં છોડી પરદેશી, (૨)...પ્રિતી.
ડંઢ દહ અહો બ્રમર કુમુદને, હો છોડી પરદેશી હાં છોડી (૨)...પ્રિતી.
પુરી પંખી સુી, પ્રેમ પીંજરમાં, આખર પાંખ મરોડી પરદેશી,
હાં મરોડી પરદેશી.....મરોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
લ્યાગી કુમુદ વન, ભટકી ઝો બમરા, આવ્યો અહીં શું ફરી દોડી,
હાં દોડી.....પરદેશી.....હાં દોડી પરદેશી.....પ્રિતી.
હડીબ હડીબ, પંખી મુસાફર, રેન રહી છે, હવે થોડી પરદેશી,
હાં થોડી પરદેશી.....હાં થોડી પરદેશી.....પ્રિતી.

૨૦ સારા અને સસ્તાં પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું—

છુલ્લુંદેવ—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વહુ હુરે વનમાં,
વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં, અનિશ્ચય અળી રહી મનમાં—પિયુ.
ખીજતી આ કળી કુસુમની ભોળી જવના કરમાય;
જુલવી આ લલિત પાંખવી, ભોળી મધુકર રૂઢાય—પિયુ.
ખાળા રસાળી અંતરે, આકુળ આકુળ થાય;
નમ્ર નવોઢા નૌતમ રમણી રસિક નરવર રૂઢાય,
હસતી દુઃખી થતીરે કોમળ માનસ હિપવનમાં—પિયુ.

મીરાં ભજન—ભજન, પદ.

નીત નીત જાણ્યે તારું નામ, તારું નામ, તારું નામરે;
પ્રેમ યદી પ્રભુરે મળ્યા હોય,
આજ ન નારે, નેણે નિંદ્રા ન આવે, મેજલરીએ પધારો મારા જામ.
આની તીરે ગંગા વહાલા, પેલી તીરે જમના વહાલા,
વચમાં ગોકળીકું રડું ગામ, રડું ગામરે.—પ્રેમ૦
મીરાંઆધ કહે, પ્રભુ ગીરધરના ગુલ.

છેતી બાકોના છે, રામ, રામ, રામ, રામરે.—પ્રેમ૦

કમિર ભજન—રાગ, પદ

મન તું રાધા કૃષ્ણ જોત, તેરા કયા લગેગા મોલ
દમ પાંચ કોસ નહીં ચલતા, તેરા હાથ ખડિ નહિ હીલતા,
તેરે ગાંડસે દામ ન ખૂજતા, તેરે દીલથી ગુન્દી જોત—તેરા૦
મન તોરંગી, થોડા—થોડે કા પાંચ અછેરા,

તું કરતા મેરા મેરા, કાયામેં કયા હે તેરા, થોડેકી આંગ મરોડ—તેરા૦
કર કોલ જગતમેં આયા, માયા કે સંગ લપટાયા,

થે માયા દય જગ ઠગતી, તું ઠગતીકા સંગ છોડ—તેરા૦
ગાવિંદ ગાવિંદ ગાજો પ્યારે, ફેર જનમ નહિ પાવે;

યો કહેવે દાસ કબીરા, તું ભવસાગરકો છોડ—તેરા૦

સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

જા માટે શ્રમ કરે સતી, તુંજ પતી ભજતી સાચી (૨)

હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)

સાવિત્રી—સજ્જન કરા સા માં, મેં ડગ બદીયાં સાત,

મિત્ર ભાવે સુણ્યો હવે, આ દિન વનીતાની વાન.
લખે જે વેદ પુરણે ભણીયો, મુખ્ય ધર્મ અદસ્થશ્રમ ગણીયો,
કૃપાનાથ, મમ, પ્રાણનાથ, શું રહી વૃત્તિ રાચી (૨)

વળું મહારાજ કેમ પાછી (૨)

યમ—પુત્રી વિવેક બરી મુદ્ વાણી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન જાણી,
જાજાનના છવત વિના કાંઈ પ્રત્યક્ષીત, વર ચાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ! (મારા અંધ સાસુ સ્વસુર દેખતાં થાય.)

શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ બુકસેલર. કીમકાચોક-સુરત. ૨૧

યમ—તથા તુ! ભાગ્યવતી તું અતિ દુર આવી,

ચાય કાશી મિથ્યા નવ ભાવી.....શા૦

સાવિત્રી—પતી સમીપ થમ નહી જરી, જ્યાં જાએ મમ નાથ,
તપ દત આપ કૃપા વડે, હાં આવું તમ સાથ,

સંગત સજ્જન તણી નથી સેધી, મૈત્રી સંત પુરૂષની ઝોંધી,
કૃપાનાથ મમ પ્રાણુનાથ શું રહી દાત રાચી (૨) વળું,

યમ—અર્થ મુક્ત સંભાષણ તારું, બુદ્ધિમાં વૃદ્ધિ કરનારું,
સલવાનના જીવત વીના, કાંઈ ઇચ્છીત વર યાચી.....હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ! (મારા બુદ્ધિશાળી સસરાજીને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય.)

યમ—તથાસ્તુ! ઉત્તમ વર મે આપ્યાં ભાવે, હજી પ્રેમદા પુરૂષ આવે, શા.

સાવિત્રી—મુપાત્ર જન કરતાં કદાં, સુપાત્રોનું સન્માન,

સાધુ, તે દુશ્મન તણું પણ સાધે કદવાણુ.

સંત પુરૂષોની સમાન દટિ. દયા તમી વરમાવે વૃદ્ધિ,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણુનાથ શું, રહી દત્તિ રાચી. (૨) વળું.

યમ—શીતળ વચન સુધાસમ તારાં, તૃષાકર તૃષાની હરનારા,

સલવાનના જીવત વિના કાંઈ ઇચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધિ

કરનારા મારે સો ભાઈ થાય.)

યમ—તથાસ્તુ. સાસરીયાનું માન વધાયું,

પાયર તણું પણ કાજ સુધાયું.....શા૦

સાવિત્રી—પરદુઃખે દુખીયા ખતે, દુઃખદ હૃદય વિશ્રામ.

ભરસો ભારે સતતો, કરવાનું શુભ દામ,

સજ્જન મહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજ્જન વર પુરૂષ સો આવે,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણુનાથ શું રહી દત્તિ રાચી (૨) વળું.

યમ—મધુરાં નવીન વચન સંભાષણ્યાં, અતિશય તે મારે મન ભાવ્યાં,

સલવાનના જીવત વીના કાંઈ ઇચ્છીત વર યાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ! (મને મારા સ્વામીથી ઐશ્વર્ય સો પુત્ર થાય)

યમ—તથાસ્તુ! ઘટે ના થાવું અગિયાર લોભી,

તજ પુઠ હવે જ અહીં થોભી.....શા૦

સાવિત્રી—સ્વધર્મ વહાલો સાધુને જે ચુકે નવ ભગાર,

સાંપ્રત બુન ભવિષ્યની, ગતિ તણાં આધાર,

સજ્જન કરે ન આશ આપી, બોલ્યું અભોલ્યું ન કરે કદાપિ,

કૃપાનાથ મમ પ્રાણુનાથ શું રહી દત્તિ રાચી (૨) હવે.

યમ—અમૂલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાંધે તુજમાં ભક્તિ મારી,

ભગવતી હેલ્લુ ઉત્તમ અનુપ્રમ, લેઈ ઇચ્છીત વર યાચી (૨) હવે.

સાવિત્રી—પુત્ર તણું મુજને દીધું પ્રેમ આવે વરદાન,

જીવીત જ્ઞાન દઈ જીવનને, સસ કરો ભગવાન.

હાલો! ગાવા માંડો.

“ સમય બદલાય છે જ્યારે,
બધું બદલાય છે ત્યારે.”

વાહ! વાહ! ગભરાશો નહિ. આ કાંઈ નવું કેતક નથી. લાંબા વખતના તદ્દન જુના મિત્રો નવા લેખાશમાં

છપાય છે! છપાય છે!! છપાય છે!!!
બે વોલ્યુમો—

ધી ફોનોગ્રાફ ગાયનમાળા

અથવા

રેકર્ડ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ ૧-૨-૩-૪ વોલ્યુમ ૧જું.

કંપ્લીટ ૧૦૦૦ ગાયનોનો મોટો જથ્થો.

આ હમારું સ્પેશીયલ શીલેક્શન. ખાસ ચુંટી કાઢેલો સંગ્રહ સુધી
ખરીને રૂપિયા ખરચતાં એકઠા ન કરી શકાય તેટલા પ્રમાણનાં
ગાયનો. એક એકથી ચકતી યીજો.

વોલ્યુમ ૨ જું. ભાગ ૫-૬-૭-૮

કંપ્લીટ ગાયનો ૧૦૦૧ થી ૨૦૦૦ સુધી.

બહુજ તાકીદથી ટુંક સમયમાં છપાઈ તૈયાર થશે.

કોમત દરએક વોલ્યુમનો દોઢ રૂપિયો.

વી. પી. પો. ખર્ચ જુડુ.

પહોંચેથીજ! ખરીદવાનો ખંદાખસ્ત કરનાર માટે

તે યાદ રાખજો! પાછળથી કોમત વધુ.

(ખાજુનું પેજ વાચવું જુલતા નહીં.)

આ શીલેક્ષન (સંગ્રહ) કચરાપટ્ટી નથી. એમાં પ્રખ્યાત નાટકો માંડેલા જાણીતા માનીતા અને લોકપ્રીય યુનંદા એક્ટરોએ ગાયલા ગાયનો, પ્રખ્યાત ગવૈયાઓ અને ગાનારીના સીઠા કંઠ સ્વરમાંથી ગવાયલા દીલપસંદ, રાગ રાગણી સાથેના ભરપુર મધુર ગાયનો ભરેલા છે.

જે વૈદ્યુમ ખરીદતાં ત્રણ રૂપીયા ખર્ચવા તે કાંઈ ફેંકી દેવાના નથી, જોઓ ભરીને પૈસા ખર્ચતાં ન મળી શકે. એટલી ચીજોનો સંગ્રહ એ માંડે ભરેલો છે. આજે ભગતાં નામની ચોપડીથી છેતરાતાં ના, વિરોધી પ્રકાશકો પડીકા બાંધવા યોગ્ય ચીથરીયા ચોપડીયોના પૈસા પડાવી લેતાં અચકાતા નથી. માટે ખરીદતી વખતે અથવા ઓર્ડર લખતી વખતે ભુલ ન થાય તે માટે શા. યુનીલાલ મગલાલ બુકસેલરની એટલા શબ્દ ખાસ તપાસી જોવા અથવા ઓર્ડર આપતી વખતે લખવાં. જેથી ભગતી બુક ગણામાં યોગ્યતાની ખીક રહેશે નહીં !

યાદ રાખજો કે ! રત્નની પરીક્ષા ઝવેરીઓજ કરે છે હાં ! અમારા આ ગાયન નો સંગ્રહસ્થાના કદરદાન પણ ઝવેરીજ છે. એવી હમારી લાંબા વખતની ખાત્રી છે.

ચોપડી મંગાવવા માટે—તથા આગળથી નામ નોંધાવવા માટે અમારું એડરેસ તમારા ધ્યાનમાં રાખશો. આજેજ ઓર્ડર લખો:—

મેસર્સ લલ્લુભાઈ નારણદાશ એન્ડ સન્.

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર

લીમડાચોક રોડ—સુરત.

૨૪ શા. લલ્લુભાઈ નારણદાસ છુકસેલર. લીમડાચોક—સુરત.

સુરકાસ—

દાસ પરે દયા લાવેરે દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવે, રેક.

સંસાર સંબંધ તોડી જીવ આપ ચરણે જોડી;

હું તો બની જોડો બાવો બાવોરે—દયાળું

આંખ વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગાયા ખાવું.

બહારે અવિનાશી આવો, આવોરે.—દયાળું

વિક્રમ ચરિત્ર—

નજર કરો નાથ જરા, જોળખી લ્યો નારી,

હું છું કે બીજી, કંથ આપનીજ પ્યારી.—નં

સાખી { હેમ પ્યાલો હાથમાં, ને માંહી અમૃત દુધ,
પીધું સામા સાથમાં, શું તેની જીવ્યા શુદ્ધ.

કાણ હતી કંથ તે દુધની પાનારી.—નં

સાખી { મુઠા કીધાં જીવતાં, પરચો બતાવ્યો પુર;
યાદ છે કે રાજજી, એ જોગણીનું...નુર.

જાતો મંત્ર શીખવ્યો છે, એજ આ ઠગારી.—નં

વિના વાંકે દંડીયામાં, કેદ મુને કીધી;

ચતુર સસરાથી સખત ચોરી, તમેજી કીધી,

કરી બતાવી મેં સાખીત સરત સર્વ મારી.—નં

અનસુયા—

નર વીણુ જગમાં નાર તણી, કામત કાડી કઢાવે,

હલકું લોહી ગણી અબજાનું, જુકા આજ ચડાવે.—નં

બહાલા પણ વેરી ચમ જેસે, જેમ ફાવે તેમ બોલે,

કંથ વિતાની કામનીનું, જીવતર તરણા તોલે.—નં

કુડ કપટની ભરી કુલટાઓ, લાલચ મધ લલચાવે,

ભવરણમાં ભરથાર વિન્ન, ભામિની લાજ લુટાવે.—નં

ભકતખાળા—

પુરણ બ્રહ્મ પરમેશ, નમન ત્રિલુ અરજ અકામી, ગટમી ઘટ ઘટ વ્યાપી.

સ્વામી, શ્રી સુરો સુરારી, વીધવીધ નામો, અવીચળ ધામી, અંતર્યામી.

દીન તણા દુઃખ ટાળક દેવા.—પુરણ.

મહાપ્રેતા કાદમ્બરી—

પ્રેમ બિજ રોષુ હૃદયે, જીવન આધાર મારા.

પ્યારા પત્ર તારો બાળી, કુટયાં નબપણવ ડાળી.

ખીટી પુળે તો હલતાળીરે (૨) જીવન આધાર મારા,

મદન પડીને પ્રુટે, મીઠાં પ્રેમ પ્રુળ્ય સુટે,

મારી કુલવાડી લુટે, (૨) જીવન આધાર મારા.

નવી બહાર પડેલી બૂકો.

નાટ્ય ગઝલ સંગ્રહ.

વા

ગઝલ કાવ્યમાળા.

—૪૬—

કિતમોતમ ભાવનામય ગઝલો, પ્રેમ રસ, સંગાર રસ, અને ભક્તી રસથી ભરપૂર, વ્યવહારિક અને નૈતીક કાવ્યના જરાથી છલાછલ, સુંદર ફાટા સાથેનું 'એરગનું' રંગીન ફેન્સી પુકું છતાં—

કો. રૂ. ૦-૧૨-૦ દપાલ ખર્ચ અલગ.

સંગીત કળાધર અથવા

બૃહત ગાયન ભંડાર.

સુપ્રસિદ્ધ નાટકોમાંથી ચુટી કાઢેલા સર્વોત્તમ પ્રખ્યાતી પામેલા ૨૦૦ ગાયનો સંગ્રહ એ ફાટા સાથે ત્રણ ત્રણ કલરનું સુંદર પુકું કીંમત રૂ. ૦-૧૨-૦ પોષ્ટ અલગ. મળવાનું 'ફેકાલુ'—શાંત લલ્લુભાઈ નારણદાસ યુકસેલર. લીમડાચોક—સુરત.

છપાય છે
ભક્તિ રસ
અછલાછલ
સુર-ભક્તિ
માળા અથ
લગ્નસા

કિતમોતમ ૪-૦
ભજનોનો સમાવેશ
કીંમત રૂ. ૧-૮-૦

